

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 585/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej spoločnosťou WEBBER LEGAL, s. r. o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, IČO 50 680 552, v mene ktorej koná advokát Mgr. Anton Pavúk, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Csp 98/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Csp 98/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal jej finančné zadost'učinenie v sume 4 879,78 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom. Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd zrušil predvolanie okresného súdu z 29. septembra 2022 na pojednávanie vo veci nariadené na 26. apríl 2023.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobca podal 29. júla 2020 proti sťažovateľke na Okresnom súde Banská Bystrica návrh na vydanie platobného rozkazu o zaplatenie sumy 2 436,70 eur s príslušenstvom. Platobný rozkaz zo 17. augusta 2020 sťažovateľka napadla odporom. Po zrušení platobného rozkazu a podaní návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov bola vec na základe upovedomenia z 1. októbra 2020 postúpená okresnému

súdu. Výzvou z 11. novembra 2020, ktorá bola sťažovateľke doručená 11. decembra 2020, vyzval okresný súd sťažovateľku na vyjadrenie k žalobe.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že po porade so svojim právnym zástupcom sa rozhodla „*vzhľadom na obsah uplatnených prostriedkov procesného útoku zo strany Žalobcu, ako aj s ohľadom na hospodárnosť konania, svoje právo písomne sa vyjadriť podľa ust. § 167 ods. 4 CSP*“ nevyužiť „*s tým, že sa k týmto vyjadrí až ústne na nariadenom pojednávaní.*“. Po márnom uplynutí lehoty na vyjadrenie sa k žalobe (28. decembra 2020, pozn.) bolo úlohou okresného súdu nariadiť pojednávanie. Až na základe žiadosti žalobcu z 21. septembra 2022 o poskytnutie informácie o stave napadnutého konania okresný súd 29. septembra 2022 nariadil vo veci pojednávanie na 26. apríl 2023.

4. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta neprimeranú dĺžku napadnutého konania, zbytočné a neodôvodnené prietahy spôsobené nekonaním okresného súdu. Podľa sťažovateľky nečinnosť okresného súdu trvala od uplynutia lehoty na vyjadrenie sa k žalobe do nariadenia pojednávania. Od podania návrhu na vydanie platobného rozkazu do dňa, keď okresný súd nariadil pojednávanie vo veci, uplynulo viac ako 26 mesiacov a do dňa, keď je nariadené prvé pojednávanie, uplynie takmer 33 mesiacov. Sťažovateľka považuje za neprimeranú aj dobu od nariadenia pojednávania do dňa nariadenia pojednávania (7 mesiacov). Podľa sťažovateľky ide o mimoriadne jednoduchú právnu vec a na jej strane neexistuje jediná okolnosť, ktorou by prispela k prietahom v napadnutom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom okresného súdu z dôvodu jeho nečinnosti.

7. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

8. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ich ústavný súd odmieta ako zjavne neopodstatnené, ak sa porušenie tohto základného práva namieta v konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietťahoch (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti v čase jej podania nepreukázali takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). K iným dôvodom zakladajúcim záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci (súdu), ktorá je vždy posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 156/2019, II. ÚS 238/2020).

9. V tomto kontexte ústavný súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69; Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

10. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že nie každý prietťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 59/05, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 246/2022). Pojem zbytočné prietťahy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietťahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietťahy. Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06, IV. ÚS 513/2020). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania. Oneskorenie v niektorej fáze konania môže byť tolerované, ak celková dĺžka konania nemôže byť považovaná za neúmernú (rozsudok ESLP vo veci Pretto a iní proti Taliansku z 8. 12. 1983, sťažnosť č. 7984/77, bod 37).

11. S poukazom na už uvedené východiská ústavný súd pristúpil k posúdeniu ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Napadnuté konanie pred okresným súdom trvá od postúpenia veci do prerokovania tejto ústavnej sťažnosti 2 roky a necelé 2 mesiace. Dĺžku konania pred okresným súdom ústavný

súd nepovažuje za neprimeranú. Postup okresného súdu vo veci nebol optimálny, a to v období približne od januára 2021, keď je zrejماً nečinnosť okresného súdu. Na základe žiadosti žalobcu (21. septembra 2022) okresný súd nariadil vo veci pojednávanie na termín 26. apríl 2023. Obdobie od nariadenia pojednávania (29. septembra 2022) do predpokladaného termínu pojednávania ústavný súd nerátal za obdobie prieťahov, keďže právna neistota sťažovateľky, pokiaľ ide o pevné určenie termínu pojednávania, kde by sa malo konať o veci samej, bola odstránená a možnosť rozhodnutia vo veci samej stále prichádza do úvahy aj na prvom pojednávaní (26. apríla 2023).

12. Ústavný súd tiež zohľadnil, že zo strany okresného súdu išlo len o jedno obdobie nečinnosti, pričom tento zistený ojedinelý prieťah v priebehu napadnutého konania okresného súdu nedosahuje v okolnostiach danej veci ústavnoprávne relevantnú intenzitu. Do úvahy ústavný súd zobral aj predmet sporu, ktorý, aj keď je pre samotnú sťažovateľku zaiste nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých). Ďalšou zásadnou okolnosťou, ktorú ústavný súd pri rozhodovaní o podanej ústavnej sťažnosti zohľadnil, je existencia objektívnej skutočnosti (prítomnosť ochorenia COVID-19 a naň nadväzujúce aj zákonné obmedzenia vydané v záujme zamedzenia šírenia tohto ochorenia). Je potrebné v tejto súvislosti zdôrazniť, že v relevantnej časti roku 2021 okresný súd, ako aj iné súdy objektívne museli danej situácii prispôbiť svoju činnosť, keď sa vykonávali pojednávania len v neodkladných veciach, čo však nie je prípad žaloby podanej proti sťažovateľke. Pretože v prípade napadnutého konania nie je možné rozhodnúť bez nariadenia a uskutočnenia pojednávania, ústavný súd pri posudzovaní celkovej doby trvania napadnutého konania prihliadal aj na tieto objektívne okolnosti sťažujúce uskutočnenie pojednávania v danej veci (napr. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 126/2021, II. ÚS 135/2021, II. ÚS 179/2021).

13. V posudzovanom prípade nemožno právnu vec hodnotiť ako zložitú. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že tá sa síce nepodieľala na prieťahoch v napadnutom konaní, ale zároveň na druhej strane jej možno vytknúť, že na výzvu okresného súdu doručení jej 11. decembra 2020 nereagovala a následne sa o stav konania až do podania ústavnej sťažnosti dostatočne nezaujímal. Sťažovateľka pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nepodala sťažnosť na prieťahy podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). V tomto ústavný súd upriamuje pozornosť na svoju novšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že sťažnosť na prieťahy podľa zákona o súdoch je účinným (fakultatívnym) prostriedkom nápravy. Na požiadavke využitia tohto prostriedku nápravy na orgány štátnej správy dotknutého súdu ústavný súd v zásade netrvá v prípadoch, keď dĺžka namietaného konania v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola už *prima facie* zjavne neprimeraná (napr. II. ÚS 234/2019, II. ÚS 447/2020, II. ÚS 354/2021), čo však neplatí v posudzovanom prípade. Túto ústavnú sťažnosť podala sťažovateľka takmer 2 mesiace po tom, keď jej bol známy nariadený termín pojednávania vo veci.

14. Na základe uvedeného ústavný súd nevyhodnotil doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní aj s prihliadnutím na judikatúru ESJP ako nezlučiteľnú so základným právom

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V postupe okresného súdu v napadnutom konaní bola zistená ojedinelá nečinnosť okresného súdu, ale v okolnostiach posudzovanej veci nedosahuje ústavne relevantnú intenzitu, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné vysloviť porušenie sťažovateľkou označených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

16. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade nečinnosti okresného súdu v ďalšom priebehu konania sa sťažovateľka môže obrátiť na ústavný súd s novou ústavnou sťažnosťou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu